

ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม วัดไชโยวรวิหาร อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง

THE STRATEGIES OF PARTICIPATORY CULTURAL TOURISM DEVELOPMENT IN WAT CHAIYOVORAWIHARN, CHAIYO DISTRICT, ANG-THONG PROVINCE

วรวิทย์ เกิดสวัสดิ์^{1*}
Worawit Koedsawat ^{1*}

Received : 4 June 2020

Revised : 3 October 2020

Accepted : 17 February 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของวัดไชโยวรวิหาร 2) ศึกษาพฤติกรรม ความคิดเห็น และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยววัดไชโยวรวิหาร และ 3) วิเคราะห์ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม วัดไชโยวรวิหาร โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ จากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว จำนวน 15 คน ซึ่งได้รับการคัดเลือกอย่างเฉพาะเจาะจงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis และ TOWS Matrix) การจัดเวทีถอดบทเรียน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. วัดไชโยวรวิหารเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน มีพระมหาพุทธรูปเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่นักท่องเที่ยวให้ความเลื่อมใสศรัทธา มีกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวคือ เทศกาลอาหารถิ่น กินผักไทย ไหว้พระสมเด็จเกษไชโย มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์คือ เครื่องจักสานด้วยไม้ไผ่บางเจ้าฉ่า นอกจากนี้ยังอยู่ใกล้กรุงเทพมหานครสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก รวมทั้งมีเส้นทางท่องเที่ยวที่สามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง

¹คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอ่างทอง

¹ Faculty of Liberal Arts, Thailand National Sports University, Ang-Thong Campus

*ผู้พิมพ์ประสานงาน E-mail: tong_kul@hotmail.com

2. นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลการท่องเที่ยวจากญาติ/เพื่อน และนิยมมาท่องเที่ยวในวันหยุดสุดสัปดาห์ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการมาไหว้พระ/ทำบุญ สถานที่ที่นักท่องเที่ยวประทับใจมากที่สุดคือ รูปหล่อสมเด็จพระพุฒาจารย์โต และนักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการจัดการท่องเที่ยวและความพึงพอใจในการมาท่องเที่ยววัดไชโยวรวิหารอยู่ในระดับมาก ปัญหาที่พบจากการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวคือ มีร้านค้าให้บริการน้อย และเจ้าหน้าที่ให้บริการภายในวัดยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวได้วิสัยทัศน์คือ ความเป็นเลิศด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีพันธกิจ 5 ข้อ และมี 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ 1) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2) สนับสนุนเศรษฐกิจที่เข้มแข็งของชุมชน 3) ส่งเสริมการให้บริการและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว 4) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว และ 5) การบริหารจัดการการท่องเที่ยว ซึ่งการประเมินยุทธศาสตร์โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า ยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้น มีความเหมาะสม

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์การพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม วัดไชโยวรวิหาร

ABSTRACT

The purpose of this research was to 1) study the tourism strategics of cultural tourism Wat Chaiyo Worawihan 2) study the behaviors, opinions, and satisfactions of the tourists, who visited Wat Chaiyo Worawihan and 3) analyze the strategics of participatory cultural tourism development, Wat Chaiyo Worawihan. This study was conducted in a mixed-methods approach, which combines quantitative and qualitative research techniques. Questionnaires were used to collect quantitative data from a sample of 400 tourists. The collected data were analyzed by frequency, percentage, and average. The quantitative data were collected through in-depth interviews, focus group discussion, SWOT Analysis, TOWS Matrix, lesson distilled, and content analysis. The key informants were 15 people who play an important role in tourism development. They were selectively selected in accordance with the purpose of this research as the sample group. The findings were as follows:

1. Wat Chaiyo Worawihan is a cultural attraction with a rich history. Phra Maha Buddha Pim, the sacred Buddha image that is popular among spiritual tourists. There were promotional tourism events, namely, the Pad Thai Local Food Festival and Wai Phra Somdej Wat Ketchaiyo. Bang Chao Cha bamboo weaving is the unique local wisdom. It is also close to Bangkok and easy access to tourist attractions. There are also tourist routes that can be linked to nearby attractions.

2. Most of the tourists obtained tourist information from their relatives or friends. The weekend tourism was popular. The purpose of visiting was to pay respect to Buddha and make merit. The most impressive place for the tourists was the Somdet Phra Buddhacarya To statue. The opinions and satisfaction of the tourists towards tourism management were at a high level. The problems encountered by the tourists were that there were too few shops, the number of service staff was too low and did not meet the demand of tourists

3. The vision of the strategies of tourism development is excellence in cultural tourism through 5 missions and consists of 5 strategic issues, 1) develop and promote cultural tourism 2) Strong local economic promotion and development 3) promote tourist information service 4) encourage the public to take part in tourism development and 5) tourism management. The results of the expert assessment found that the created strategies is appropriate.

Keywords Development Strategy, Cultural Tourism, Wat Chaiyo Worawihan

บทนำ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การก้าวมุดยทศสตร์การพัฒนาระเทศจึงต้องมีการบูรณาการงานด้านการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจ การดำเนินแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระเทศที่ชัดเจนบนพื้นฐานของเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง โครงสร้างพื้นฐานที่ดี ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์ และบุคลากรภาคการท่องเที่ยวมีศักยภาพด้วยแล้ว จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้ประเทศนั้น ๆ มีข้อได้เปรียบในการแข่งขันและสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวของตนให้เติบโตได้อย่างมั่นคง (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558)

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาคาดการณ์ว่าประเทศไทยจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติมีแนวโน้มจะขยายตัวอย่างต่อเนื่องในอีก 15 ปีข้างหน้า ภายใต้สมมติฐานว่าสถานการณ์การท่องเที่ยวไทยในอยู่ในภาวะปกติ ไม่มีเหตุการณ์หรือวิกฤตการณ์ใด ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จากสถานการณ์ดังกล่าวส่งผลให้ประเทศไทย จำเป็นที่จะต้องพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้มีความสอดคล้องต่อพฤติกรรมนักท่องเที่ยวในปัจจุบัน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559) โดยให้ความสำคัญต่อความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยวและความเป็นไทยให้มีความศักยภาพและโอกาสในการท่องเที่ยว ทั้งในด้านความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ โดยวิสัยทัศน์และเป้าประสงค์ของแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2560 – 2568 ได้ให้ความสำคัญในการท่องเที่ยวโดยเน้นการเติบโตบนพื้นฐานความเป็นไทย เน้นการพัฒนาแหล่ง

ท่องเที่ยวในเมืองและพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นโดยพัฒนาสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวิถีไทย นอกจากนั้นยังส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งเพิ่มรายได้สร้างโอกาสเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ พัฒนาการท่องเที่ยวในภูมิภาคและเขตพัฒนาการท่องเที่ยว โดยเฉพาะพื้นที่เมืองรองและชนบท ให้เกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน การบริหารความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวและการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมความยั่งยืนของวัฒนธรรมโดยการเชิดชูและรักษาไว้ ซึ่งเอกลักษณ์ของไทย คุณค่าดั้งเดิมและภูมิปัญญาท้องถิ่น (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558)

วัดไชโยวรวิหารถือเป็นจุดเริ่มของการพัฒนาชนบททางด้านระบบสาธารณสุขปโภคขั้นพื้นฐาน อันนำมาซึ่งการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ คมนาคม วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ วิถีชีวิตทางสังคม รวมถึงสภาพแวดล้อมของชุมชน นับว่าเป็นต้นทุนอันมีค่าของชุมชนเป็นอย่างมาก สิ่งที่น่าสังเกตก็คือ แม้ว่าการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นภายในวัดไชโยวรวิหารแห่งนี้จะอิงกับหลักความคิดความเชื่อทางพระพุทธศาสนาจากการที่วัดไชโยวรวิหารมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์มายาวนาน จนกลายเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวจำนวนมาก ทำให้วัดต้องมีบทบาทด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวตามไปด้วย การเกิดขึ้นของการท่องเที่ยวภายในวัดไชโยวรวิหารมีผลต่อมิติทางด้านสังคมและวัฒนธรรมโดยตรง เช่น การเปลี่ยนแปลงอาชีพของคนในท้องถิ่น การเกิดขึ้นของกลุ่มธุรกิจที่ประกอบอาชีพค้าขายภายในวัด ความขัดแย้งด้านผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของคนในชุมชน เป็นต้น

จากปรากฏการณ์ด้านการท่องเที่ยวของวัดไชโยวรวิหาร ผนวกกับแนวโน้มของสภาพการณ์ปัญหาดังกล่าว ได้นำมาสู่ปัญหาการวิจัยว่าจะสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมวัดไชโยวรวิหารได้อย่างไร ทั้งนี้ จากการวิจัยครั้งนี้นำไปสู่ตัวอย่างการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต้นแบบของจังหวัดอ่างทองที่เกิดจากการมีส่วนร่วมโดยคนในชุมชน ประชาชนเจ้าของพื้นที่ และผู้เกี่ยวข้องมาร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง นำไปสู่การพัฒนาชุมชนและแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม วัดไชโยวรวิหาร อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ย่อย 3 ประการดังนี้

1. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยววัดไชโยวรวิหาร อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรม ความคิดเห็น และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยววัดไชโยวรวิหาร อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง
3. เพื่อวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การพัฒนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม วัดไชโยวรวิหาร อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาแบบการจัดการท่องเที่ยวของวัดไชโยวรวิหาร โดยการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ ผลงานวิจัย รวมถึงเอกสารทางราชการ หน่วยงานทางการท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เว็บไซต์ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สำหรับข้อมูลปฐมภูมิได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง

ระยะที่ 2 ศึกษาพฤติกรรม ความคิดเห็น และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยววัดไชโยวรวิหาร อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้ความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ระยะที่ 3 วิเคราะห์ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม วัดไชโยวรวิหาร เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis และ TOWS Matrix) จัดเวทีถอดบทเรียนกับกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยระยะที่ 1 ศึกษาแบบการจัดการการท่องเที่ยววัดไชโยวรวิหาร ทำการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ ผลงานวิจัย เอกสารทางราชการ เว็บไซต์ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สำหรับข้อมูลปฐมภูมิได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว จำนวน 15 คน

การวิจัยระยะที่ 2 ศึกษาพฤติกรรม ความคิดเห็น และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยววัดไชโยวรวิหาร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรคือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดอ่างทอง ในปี พ.ศ.2561 จำนวน 779,013 คน (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอ่างทอง : 2561) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จำนวน 400 คน คำนวณด้วยสูตรของทาร์ยามาเน่ ที่ระดับความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง .05

การวิจัยระยะที่ 3 การสร้างยุทธศาสตร์ เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว 15 คน ประกอบด้วยบุคคล 3 ฝ่าย คือ ผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ผู้แทนจากองค์กรภาคเอกชน และผู้แทนจากภาคประชาชน ซึ่งได้รับการคัดเลือกอย่างเฉพาะเจาะจงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาข้อมูลจากสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ ผลงานวิจัย เอกสารทางราชการและเอกชน เว็บไซต์ ประกอบกับข้อมูลจากการสอบถาม และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) แล้วจึงมาตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) และวิเคราะห์เนื้อหา โดยรวบรวมประเด็นที่สำคัญและข้อสรุป และนำเสนอในรูปคำบรรยาย

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ และทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งจะใช้สถิติบรรยาย (Descriptive Statistics)

สรุปผลการวิจัย

1. ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของวัดไชโยวรวิหาร

วัดไชโยวรวิหาร หรือวัดเกษไชโย เดิมทีเป็นวัดราษฎร์ที่สร้างมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา มีประวัติอันยาวนานมาจนถึงปัจจุบัน มีทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่โดดเด่นที่สุด ได้แก่ พระมหาพุทธรูป หรือ หลวงพ่อโต เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวอ่างทองและจังหวัดใกล้เคียงให้ความเลื่อมใสศรัทธาเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นศูนย์กลางทางศาสนา เป็นสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองอ่างทอง และได้ถูกนำมาเป็นคำขวัญของจังหวัดอ่างทองคือ "พระสมเด็จเกษไชโย หลวงพ่อโตองค์ใหญ่ วีรไทยใจกล้า ตุ๊กตาชาววัง โด่งดังจักสาน ถิ่นฐานทำกลอง เมืองสองพระนอน"

เทศกาลประเพณีที่สำคัญของวัดไชโยวรวิหารคือ เทศกาลประเพณีไหว้พระสมเด็จเกษไชโย จึงเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอันโดดเด่น และสามารถสร้างเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวให้แก่จังหวัดอ่างทอง ทั้งนี้ทุกภาคส่วนควรมีส่วนร่วมในการยกระดับเทศกาลประเพณีของวัดไชโยวรวิหารให้เป็นเทศกาลประเพณีที่สำคัญของประเทศต่อไป สำหรับทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้านวิถีชีวิตชุมชนที่โดดเด่น ได้แก่ ชุมชนเครื่องจักสานบางเจ้าฉ่า เป็นชุมชนเก่าแก่มียุทธศาสตร์ของวิถีชีวิตชุมชน มีการนำเสนอผลิตภัณฑ์หัตถกรรมเครื่องจักสานที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นให้นักท่องเที่ยว

การจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของวัดไชโยวรวิหาร นอกจากกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับการไหว้พระทำบุญแล้ว กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นแรงจูงใจนักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ คือ งานเทศกาลอาหารถิ่น กินผักไทย และงานมหรสพลิเก กิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นับว่าเป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวงานวัฒนธรรมประเพณี ซึ่งเป็นหนึ่งในประเภทของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

การบริการทางการท่องเที่ยวของวัดไชโยวรวิหาร พบปัญหาที่สำคัญคือ ด้านการคมนาคมขนส่งการเข้าถึงวัดไชโยวรวิหารไม่มีรถโดยสารประจำทาง ดังนั้น การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวของวัดไชโยวรวิหารจะต้องเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวเท่านั้น และปัญหาที่พบอีกประการหนึ่งคือ ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มมีให้เลือกใช้บริการน้อย

จากการวิเคราะห์ประเด็นปัญหาของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่าขาดงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ขาดบุคลากรทางการท่องเที่ยว ไม่มีป้ายบอกทางไปยังสถานที่ท่องเที่ยวที่ชัดเจน ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว อันจะนำไปสู่การสร้างรายได้และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืน

2. พฤติกรรม ความคิดเห็น และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยววัดไชโยวรวิหาร

ข้อมูลของนักท่องเที่ยวที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงเฉลี่ยร้อยละ 55.26 มีสถานะภาพสมรส ร้อยละ 59.25 มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปีมากที่สุด ร้อยละ 34.19 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีเฉลี่ยร้อยละ 43.50 มีรายได้ระหว่าง 10,000 - 15,000 บาท ร้อยละ 24.75 และประกอบธุรกิจส่วนตัว เฉลี่ยร้อยละ 30.50

พฤติกรรมการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาท่องเที่ยววัดไชโยวรวิหารในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์มากที่สุด เฉลี่ยร้อยละ 44.25 ตามคำบอกเล่าของญาติและเพื่อน ร้อยละ 50.50 ส่วนใหญ่มีเหตุผลที่เดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อไหว้พระ ทำบุญ ร้อยละ 81.50 และเคยมาท่องเที่ยวแล้วเฉลี่ยร้อยละ 62.50 เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวถึงร้อยละ 84.75 เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางท่องเที่ยวเฉลี่ยคนละ 1,000 - 1,500 บาทต่อวัน และยังพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการเลือกซื้อสินค้าที่ระลึกเฉลี่ยร้อยละ 55.00 และต้องการกลับมาท่องเที่ยวอีกภายใน 2 ปี ร้อยละ 83.50 เนื่องจากความมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์

ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวของวัดไชโยวรวิหารมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.28) เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา ได้แก่ มิติทางศิลปวัฒนธรรม (ค่าเฉลี่ย 4.48) ลักษณะทางกายภาพของวัดไชโยวรวิหาร (ค่าเฉลี่ย 4.43) ลักษณะทางสังคม (ค่าเฉลี่ย 4.35) คุณค่าทางการเรียนรู้และการศึกษา (ค่าเฉลี่ย 4.30) การจัดการสภาพแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 4.23) และการบริหารจัดการ (ค่าเฉลี่ย 3.88)

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการมาท่องเที่ยววัดไชโยวรวิหาร มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.97) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดลงมา ได้แก่ ความสวยงามและความน่าสนใจของเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (ค่าเฉลี่ย 4.42) ความสะอาดภายในวัดไชโยวรวิหาร (ค่าเฉลี่ย 4.21) บริการคมนาคมขนส่ง (ค่าเฉลี่ย 4.14) ร้านขายของฝากและของที่ระลึก (ค่าเฉลี่ย 3.89) คุณภาพการบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.85) ความเพียงพอของบริการสาธารณะอื่น ๆ (ค่าเฉลี่ย 3.80) ส่วนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจที่อยู่ในระดับปานกลางมีอยู่ 1 ข้อ คือ ร้านจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมวัดไชโยวรวิหาร

วัดไชโยวรวิหารเป็นวัดที่มีประวัติศาสตร์มายาวนาน และมีความสำคัญทางพุทธศาสนา นอกจากนี้ ยังมีความต้องการสืบสานประเพณีของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม สามารถสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน จึงทำให้มีทิศทางการพัฒนาที่ค่อนข้างหลากหลาย การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว จึงกำหนดไว้กว้าง ๆ เพื่อให้สามารถนำยุทธศาสตร์นี้ไปใช้ได้จริง

โดยยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของวัดไชโยวรวิหาร ได้กำหนด
วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และแผนงาน/โครงการของยุทธศาสตร์ ไว้ดังนี้

วิสัยทัศน์

“มีความเป็นเลิศด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม”

พันธกิจ

1. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน
2. ส่งเสริม สนับสนุนวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และกิจกรรมทางการ

ท่องเที่ยว

3. ส่งเสริม สนับสนุนการให้บริการและประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างรายได้เข้าสู่ชุมชน
4. ส่งเสริม สนับสนุนการบริหารจัดการท่องเที่ยวให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ผลักดันการนำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไปสู่การปฏิบัติ

การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของวัดไชโย
วรวิหาร ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 – 2564) ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ.2558 – 2560 และ
แผนพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 ของสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา
จังหวัดอ่างทอง พ.ศ.2561 มาจัดทำเป็นร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมี
ส่วนร่วมวัดไชโยวรวิหาร รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมวัดไชโยวรวิหาร
อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	แผนงาน/โครงการ
1. พัฒนาและ ส่งเสริมการ ท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม	1. พัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรม 2. ส่งเสริมให้มี กิจกรรมการ ท่องเที่ยวที่ หลากหลาย 3. สร้างความ จุดเด่นทางการ ท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรม	1. เพื่อพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวที่ สำคัญของวัด ไชโยวรวิหาร 2. เพื่อส่งเสริมให้มี การจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวให้มี ความหลากหลาย 3. เพื่อดึงดูด นักท่องเที่ยวให้ มาท่องเที่ยววัด ไชโยวรวิหาร มากขึ้น	1. จำนวนแหล่ง ท่องเที่ยวทาง วัฒนธรรมที่ ได้รับการพัฒนา เพิ่มขึ้น 2. จำนวน นักท่องเที่ยว เพิ่มขึ้น 3. รายได้จาก การท่องเที่ยว เพิ่มมากขึ้น	1. โครงการ ปรับปรุงภูมิทัศน์ ภายในวัดไชโย วรวิหาร 2. โครงการ ปรับปรุงภูมิทัศน์ บริเวณร้านค้า และแหล่ง ท่องเที่ยวรอบ วัดไชโยวรวิหาร

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	แผนงาน/โครงการ
				3. จัดกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการจัดงานเทศกาลอาหารถิ่น กินผิดไทย ไหว้พระสมเด็จเกษไชโย งานมหรหรรณลีเกงานประเพณีสำคัญ ๆ และกิจกรรมทางศาสนา
2. สนับสนุนเศรษฐกิจที่เข้มแข็งของชุมชน	1. สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจชุมชน 2. สร้างรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน	1. เพื่อสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวโดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม 2. เพื่อสร้างรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน 3. เพื่อเพิ่มยอดการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน	1. จำนวนรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน 2. ประชาชนในชุมชนมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน 3. จำนวนที่เพิ่มขึ้นของตลาดและช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน	1. โครงการสัมมนาผู้ประกอบการด้านการผลิตและการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชน 2. จัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาและกระจายสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน
3. ส่งเสริมการให้บริการและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	1. ส่งเสริมการให้บริการอย่างประทับใจ 2. พัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว 3. เพิ่มประสิทธิภาพของการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	1. เพื่อสร้างความพึงพอใจให้ผู้รับบริการ 2. เพื่อพัฒนาบุคลากรทางการท่องเที่ยว 3. เพื่อประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	1. ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ 2. ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว 3. จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น	1. โครงการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ 2. จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์เผยแพร่การท่องเที่ยววัดไชโยวรวิหารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

			4. จำนวนบุคลากร ทางการท่องเที่ยว ที่ได้รับการพัฒนา	3. จัดทำป้ายบอก ทางแหล่ง ท่องเที่ยว
--	--	--	--	---

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์	กลยุทธ์	เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	แผนงาน/โครงการ
4. สนับสนุนการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการ พัฒนาการ ท่องเที่ยว	1. ส่งเสริมให้ ประชาชนมีส่วนร่วม ในการ พัฒนาการ ท่องเที่ยวของ ชุมชน 2. สร้างความ ร่วมมือในการ พัฒนาการ ท่องเที่ยว	1. เพื่อสร้างการมี ส่วนร่วมของ ประชาชนใน ชุมชนในการ พัฒนาการ ท่องเที่ยว 2. เพื่อสร้างความ ร่วมมือจาก ประชาชนในการ พัฒนาการ ท่องเที่ยว	1. จำนวน ประชาชนและ ผู้ประกอบการ ด้านการ ท่องเที่ยวได้รับ การพัฒนา 2. จำนวนเครือข่าย ชุมชนได้รับการ พัฒนาทางการ ท่องเที่ยว	1. โครงการ เสริมสร้างและ พัฒนามัคคุเทศก์ ท้องถิ่น 2. กิจกรรมพัฒนา เครือข่าย ท่องเที่ยวชุมชน
5. การบริการ จัดการท่องเที่ยว	1. วางแผนพัฒนา ด้านการ ท่องเที่ยวเพื่อ เสนอขอ งบประมาณ 2. พัฒนารฐานข้อมูล ด้านการ ท่องเที่ยว	1. เพื่อจัดทำ แผนพัฒนาการ ท่องเที่ยวเพื่อ เสนอขอ งบประมาณต่อ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง 2. เพื่อพัฒนา ฐานข้อมูลด้าน การท่องเที่ยวให้ เป็นปัจจุบัน	1. จำนวน นักท่องเที่ยว เพิ่มขึ้น 2. รายได้จากการ ท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น 3. ระดับความพึง พอใจของ นักท่องเที่ยว	1. จัดทำแผนการ ท่องเที่ยวเสนอ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเพื่อขอ อนุมัติ งบประมาณ 2. โครงการพัฒนา ระบบฐานข้อมูล เพื่อการ ท่องเที่ยว

วัดไชโยวรวิหารเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณีที่เป็นวิถีพุทธสืบทอดมาถึงปัจจุบัน จึงพร้อมที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยสิ่งที่สำคัญที่สุดของชุมชนที่จะสามารถสืบสานประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนให้ยั่งยืน และเป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป นั่นคือ การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่และชุมชน โดยการพัฒนาศูนย์กลางในทุกภาคส่วนทั้งบุคลากรของเทศบาลตำบลเกษไชโยที่รับผิดชอบและบุคลากรในชุมชน โดยเทศบาลตำบลเกษไชโยจะเป็นผู้รับผิดชอบหลักในพื้นที่ในการสนับสนุนชุมชนในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT Analysis และ TOWS Matrix) จัดเวทีถอดบทเรียนกับกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวมาสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

แบบมีส่วนร่วม วัดไชยธารารวิหาร โดยมีวิสัยทัศน์คือ มีความเป็นเลิศด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม พันธกิจ คือ 1) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน 2) ส่งเสริม สนับสนุนวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และกิจกรรมทางการท่องเที่ยว 3) ส่งเสริม สนับสนุนการให้บริการและ ประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างรายได้เข้าสู่ชุมชน 4) ส่งเสริม สนับสนุนการบริหารจัดการท่องเที่ยวให้เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ และ 5) ผลักดันการนำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งแผน ยุทธศาสตร์ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์คือ

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการ ท่องเที่ยวที่หลากหลาย และกลยุทธ์ที่ 3 สร้างความโดดเด่นทางการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม โดยมีการ ดำเนินการคือ ปรับปรุงภูมิทัศน์ภายในวัดไชยธารารวิหาร โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณร้านค้า และ แหล่งท่องเที่ยวรอบวัดไชยธารารวิหาร จัดกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการจัดงานเทศกาลอาหารถิ่น กินผัดไทย ไหว้พระสมเด็จเกษไชโยงานมหกรรมลิเก งานประเพณีสำคัญ ๆ และกิจกรรมทางศาสนา

ยุทธศาสตร์ที่ 2 สนับสนุนเศรษฐกิจที่เข้มแข็งของชุมชน ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์คือ

กลยุทธ์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจชุมชน และกลยุทธ์ที่ 2 สร้างรายได้จาก การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยมีการดำเนินการคือ จัดสัมมนาผู้ประกอบการด้านการผลิตและ การตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชน และจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาและกระจายสินค้าผลิตภัณฑ์ ชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการให้บริการและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ คือ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการให้บริการอย่างประทับใจ กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาบุคลากรทาง การท่องเที่ยว และกลยุทธ์ที่ 3 เพิ่มประสิทธิภาพของการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว โดยมีการ ดำเนินการคือ จัดโครงการพัฒนาคุณภาพการให้บริการ จัดทำสื่อสิ่งพิมพ์เผยแพร่การท่องเที่ยววัด ไชยธารารวิหารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และจัดทำป้ายบอกทางแหล่งท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 4 สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์ คือ

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน และ กลยุทธ์ที่ 2 สร้างความร่วมมือในการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีการดำเนินการคือ จัดโครงการ เสริมสร้างและพัฒนาภาคีเครือข่ายท้องถิ่น และจัดกิจกรรมพัฒนาเครือข่ายท่องเที่ยวชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การบริหารจัดการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 2 กลยุทธ์คือ

กลยุทธ์ที่ 1 วางแผนพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเพื่อเสนอของบประมาณ และกลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาฐานข้อมูลด้านการท่องเที่ยว โดยมีการดำเนินการคือ จัดทำแผนการท่องเที่ยวเสนอหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องเพื่อขออนุมัติงบประมาณ และดำเนินโครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อการท่องเที่ยว

อภิปรายผล

ผลการวิจัยด้านบริบทการท่องเที่ยว และพฤติกรรม ความคิดเห็น ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยววัดไชโยวรวิหาร พบว่า เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีประวัติศาสตร์ยาวนาน เกี่ยวข้องกับวิถีวัฒนธรรมที่สืบทอดมาถึงปัจจุบัน จึงพร้อมที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ชุมชน และประชาชนในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับ Rodzi, Zaki and Subli (2013) ซึ่งได้ศึกษาถึงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในเมืองมะละกา ประเทศมาเลเซีย จากการศึกษาพบว่า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมนอกจากจะมีการศึกษาแหล่งท่องเที่ยวแล้ว ยังต้องมีแผนการพัฒนาและปกป้องมรดกทางวัฒนธรรมอีกด้วย การจัดทำกรอบแผนการพัฒนาเชิงวัฒนธรรม รูปแบบพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เพื่อสร้างกรอบอนาคตในการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว การทำกรอบและแผนการพัฒนาจะเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะทำให้การวางแผนเชิงวัฒนธรรมของพื้นที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ผลจากการกำหนดและร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม วัดไชโยวรวิหาร อำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง เพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยยุทธศาสตร์ดังกล่าวประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด แผนงานและโครงการ เพื่อเป็นการกำหนดทิศทางและกำหนดเป้าหมายในระยะยาว และมาตรการป้องกันอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Jos G. Varghea – Hernandez (2012) โดยได้ศึกษาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและมรดกทางวัฒนธรรมที่ยั่งยืนในการพัฒนาภูมิภาคของฮาลิสโกตอนใต้ โดยการใช้แบบจำลองเชิงบรรทัดฐานเพื่อทำการวิเคราะห์และกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อหาข้อและสร้างตลาดเป้าหมายในฮาลิสโกตอนใต้ ผลการศึกษาพบว่า การใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงบรรทัดฐานเป็นกรอบที่มีคุณค่าในการออกแบบเครื่องมือสำหรับการวางแผนและการดำเนินงานของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดความยั่งยืน ซึ่งแบบจำลองเชิงบรรทัดฐานพิสูจน์ให้เห็นว่าจะเป็นประโยชน์สำหรับการกำหนดและพัฒนายุทธศาสตร์ในด้านการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม วัดไชโยวรวิหาร ที่สร้างขึ้นทั้ง 5 ยุทธศาสตร์ยังมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 ของสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอ่างทอง พ.ศ. 2561 อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. วัดไชโยวรวิหาร ควรมีการวางแผนยุทธศาสตร์ระยะยาว เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ให้สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดอ่างทอง และยุทธศาสตร์ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

2. เทศบาลตำบลเกษไชโย ควรนำยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วม วัดไชโยวรวิหาร ไปจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการท่องเที่ยวและให้มีคุณภาพ และสามารถจูงใจนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยววัดไชโยวรวิหารเพิ่มมากขึ้น อันจะนำไปสู่การสร้างอาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนต่อไป

ข้อเสนอแนะสู่การปฏิบัติ

ผลการศึกษาพบว่า ขาดงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ชัดเจน และจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงงบประมาณในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยววัดไชโยวรวิหารเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผลการศึกษาพบว่า เส้นทางคมนาคมของวัดไชโยวรวิหารสามารถเชื่อมต่อในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2 ได้สะดวก ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาแนวทางในการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวร่วมกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558 - 2560.
กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2564.
กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอ่างทอง. (2561). ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอ่างทอง. อ่างทอง: สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอ่างทอง.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอ่างทอง. (2561). แผนพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน 2. อ่างทอง: สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอ่างทอง.
- Jose G. Vargesa-Hernandez, (2012). Sustainable cultural and heritage tourism in regional development of Southern Jaliaco. World Journal of Entrepreneurship, Management and Sustainable Development, 8(2/3), 146-161.
- Rodzi, N.I.M. Zaki, S.A. and Subli, S.M.H.S (2013). Between tourism and Intangible cultural heritage. Procedia-Social and Behavioral Sciences, 85, pp. 411-420.
- Yamane, T. (1973). Statistics: an introductory analysis. New York: Harper & Row.